

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 6 lipca 2023 r. *

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 2011/95/UE – Normy dotyczące warunków przyznania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej – Artykuł 14 ust. 4 lit. b) – Cofnięcie statusu uchodźcy – Obywatel państwa trzeciego skazany prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne przestępstwo – Zagrożenie dla społeczeństwa – Kontrola proporcjonalności

W sprawie C-402/22

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Raad van State (radę stanu, Niderlandy) postanowieniem z dnia 15 czerwca 2022 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 20 czerwca 2022 r., w postępowaniu:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

przeciwko

M.A.

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: A. Arabadjiev, prezes izby, L. Bay Larsen (sprawozdawca), wiceprezes Trybunału, P.G. Xuereb, T. von Danwitz i I. Ziemele, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Richard de la Tour,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu M.A. – R.C. van den Berg, advocaat,
- w imieniu rządu niderlandzkiego – M.K. Bulterman i M.H.S. Gijzen, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu węgierskiego – Z. Biró-Tóth i M.Z. Fehér, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niderlandzki.

– w imieniu Komisji Europejskiej – J. Hottiaux i F. Wilman, w charakterze pełnomocników,
po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 17 maja 2023 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz.U. 2011, L 337, s. 9)
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między M.A., obywatelem państwa trzeciego, a Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (sekretarzem stanu ds. sprawiedliwości i bezpieczeństwa, Niderlandy; zwanym dalej „sekretarzem stanu”) w przedmiocie decyzji tego ostatniego oddalającej wniosek skarżącego o udzielenie mu ochrony międzynarodowej.

Ramy prawne

- 3 Motyw 12 dyrektywy 2011/95 ma następujące brzmienie:

„Głównym celem niniejszej dyrektywy jest po pierwsze to, by państwa członkowskie stosowały wspólne kryteria identyfikacji osób rzeczywiście potrzebujących ochrony międzynarodowej, a po drugie, by osoby takie miały dostęp do minimalnego poziomu świadczeń we wszystkich państwach członkowskich”.

- 4 Artykuł 1 tej dyrektywy stanowi:

„Celem niniejszej dyrektywy jest określenie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony”.

- 5 Zgodnie z art. 12 ust. 2 wspomnianej dyrektywy:

„Obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec zostaje wykluczony z możliwości otrzymania statusu uchodźcy, jeżeli istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że:

- a) dokonał zbrodni przeciwko pokojowi, zbrodni wojennej, zbrodni przeciwko ludzkości w rozumieniu aktów międzynarodowych opracowanych w celu ustanowienia przepisów odnoszących się do tych zbrodni;
- b) popełnił poza państwem, które go przyjęło, poważne przestępstwo o charakterze niepolitycznym, zanim został przyjęty jako uchodźca, czyli zanim wydano mu zezwolenie na pobyt na podstawie nadanego statusu uchodźcy [...]

6 Artykuł 13 tej samej dyrektywy przewiduje:

„Państwa członkowskie nadają status uchodźcy obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi, który kwalifikuje się do otrzymania takiego statusu zgodnie z rozdziałem II i III”.

7 Artykuł 14 ust. 4 i 5 dyrektywy 2011/95 stanowi:

4. Państwa członkowskie mogą cofnąć status, pozbawić lub odmówić przedłużenia ważności statusu nadanego uchodźcy przez organ rządowy, administracyjny, sądowy lub quasi-sądowy, jeżeli

[...]

b) dany uchodźca został skazany prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne przestępstwo i stanowi zagrożenie dla społeczności [dla społeczeństwa] tego państwa członkowskiego.

5. W sytuacjach określonych w ust. 4 państwa członkowskie mogą postanowić, że nie nadadzą statusu danemu uchodźcy, w przypadku gdy odnośna decyzja jeszcze nie zapadła”.

8 Artykuł 17 ust. 1 i 3 tej dyrektywy uściśla:

„1. Obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec zostaje wykluczony z możliwości otrzymania ochrony uzupełniającej, jeżeli istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że:

[...]

b) popełnił poważne przestępstwo;

[...]

3. Państwa członkowskie mogą wykluczyć obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca z możliwości otrzymania ochrony uzupełniającej, jeżeli przed przyjęciem do danego państwa członkowskiego popełnił on jedno lub więcej przestępstw nieobjętych zakresem ust. 1, które – gdyby zostały popełnione w danym państwie członkowskim – podlegałyby karze więzienia, i jeżeli opuścił on kraj pochodzenia wyłącznie w celu uniknięcia kary wynikającej z popełnienia tych przestępstw”.

9 Artykuł 21 ust. 2 lit. b) wspomnianej dyrektywy ma następujące brzmienie:

„Jeżeli zobowiązania międzynarodowe wspomniane w ust. 1 tego nie zabraniają, państwa członkowskie mogą odesłać [wydalić] uchodźcę, bez względu na to, czy jego status został formalnie uznany, jeżeli:

[...]

b) dany uchodźca został skazany prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne przestępstwo i stanowi zagrożenie dla społeczności [społeczeństwa] tego państwa członkowskiego”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 10 W dniu 5 lipca 2018 r. M.A. złożył wniosek o udzielenie mu ochrony międzynarodowej w Niderlandach.
- 11 Decyzją z dnia 12 czerwca 2020 r. sekretarz stanu oddalił ten wniosek. W decyzji tej sekretarz stanu uznał, że M.A. miał uzasadnione powody, aby obawiać się prześladowania w państwie pochodzenia, lecz został skazany prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne przestępstwo i w związku z tym stanowi zagrożenie dla społeczeństwa.
- 12 Sekretarz stanu oparł się w tym względzie na okoliczności, że w 2018 r. M.A. został skazany przez sąd karny w Niderlandach na karę 24 miesięcy pozbawienia wolności za dopuszczenie się, w ciągu tego samego wieczoru, trzech napaści na tle seksualnym, jednego usiłowania takiej napaści oraz kradzieży telefonu komórkowego.
- 13 M.A. wniósł skargę na decyzję z dnia 12 czerwca 2020 r.
- 14 Wyrokiem z dnia 13 lipca 2020 r. sąd pierwszej instancji stwierdził nieważność wspomnianej decyzji ze względu na fakt, iż sekretarz stanu nie uzasadnił wystarczająco, po pierwsze, że czyny popełnione przez M.A. były na tyle poważne, by uzasadniały odmowę nadania statusu uchodźcy, a po drugie, że M.A. stanowi rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne zagrożenie dla jednego z podstawowych interesów społeczeństwa.
- 15 Sekretarz zaskarżył ten wyrok do Raad van State (rady stanu, Niderlandy), sądu odsyłającego w niniejszej sprawie.
- 16 Na poparcie wniesionego środka odwoławczego podnosi on, po pierwsze, że czyny zarzucane M.A. należy uznać za jeden czyn zabroniony stanowiący szczególnie poważne przestępstwo ze względu na jego charakter, orzeczoną karę oraz destruktywny wpływ rzeczonych czynów na społeczeństwo niderlandzkie. Po drugie, twierdzi on, że skazanie M.A. za szczególnie poważne przestępstwo dowodzi co do zasady, iż stanowi on zagrożenie dla społeczeństwa.
- 17 Sąd odsyłający powziął wątpliwości co do elementów, jakie należy wziąć pod uwagę aby ustalić, czy czyn zabroniony, za popełnienie którego obywatel państwa trzeciego został skazany prawomocnym wyrokiem, należy uznać za szczególnie poważne przestępstwo w rozumieniu art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95. Ponadto w świetle różnicy zdań między stronami co do zakresu pojęcia „zagrożenia dla [społeczeństwa]” sąd odsyłający podziela pytania prejudycjalne przedstawione przez Conseil d’État (radę stanu, Belgia) w sprawie C-8/22.
- 18 W tych okolicznościach Raad van State (rada stanu) postanowiła zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Kiedy przestępstwo jest »szczególnie poważne« w rozumieniu art. 14 ust. 4 [lit. b)] dyrektywy [2011/95] w takim stopniu, że istnieją podstawy do odmowy nadania przez państwo członkowskie statusu uchodźcy osobie, która potrzebuje ochrony międzynarodowej?

Czy wymienione w pkt 56 wyroku Trybunału z dnia 13 września 2018 r., Ahmed (C-369/17, EU:C:2018:713) kryteria oceny, czy jest mowa o »poważnym przestępstwie« w rozumieniu art. 17 ust. 1 lit. b) dyrektywy [2011/95], mają znaczenie przy ocenie, czy doszło do »szczególnie poważnego przestępstwa«? Jeżeli tak, to czy istnieją ponadto dodatkowe kryteria, których spełnienie prowadzi do oceny, że przestępstwo jest »szczególnie« poważne?

- 2) Czy art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy [2011/95] należy interpretować w ten sposób, że sam fakt, iż osoba, która uzyskała status uchodźcy, została prawomocnie skazana za szczególnie poważne przestępstwo, wystarcza do wykazania, że stanowi ona zagrożenie dla społeczeństwa, czy też prawomocne skazanie za szczególnie poważne przestępstwo samo w sobie nie wystarcza do wykazania istnienia zagrożenia dla społeczeństwa?
- 3) Jeżeli sam fakt wydania prawomocnego wyroku skazującego za szczególnie poważne przestępstwo nie wystarcza do wykazania istnienia zagrożenia dla społeczeństwa, to czy art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy [2011/95] należy interpretować w ten sposób, że wymaga on od państwa członkowskiego, aby wykazało ono, iż od momentu wydania wyroku skazującego skarżący nadal stanowi zagrożenie dla społeczeństwa? Czy państwo członkowskie musi wykazać, że zagrożenie to jest rzeczywiste i aktualne, czy też wystarczy, iż istnieje potencjalne zagrożenie? Czy art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy [2011/95], rozpatrywany samodzielnie lub w związku z zasadą proporcjonalności, należy interpretować w ten sposób, że zezwala on na cofnięcie statusu uchodźcy tylko wtedy, gdy cofnięcie to jest proporcjonalne, a zagrożenie, jakie stanowi osoba korzystająca z takiego statusu, jest dostatecznie poważne, aby uzasadnić takie cofnięcie?
- 4) Jeżeli państwo członkowskie nie musi wykazywać, że od chwili wydania wyroku skazującego skarżący nadal stanowi zagrożenie dla społeczeństwa i że zagrożenie to jest rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne, aby uzasadnić cofnięcie statusu uchodźcy, to czy art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy [2011/95] należy interpretować w ten sposób, iż wymaga on, aby zagrożenie dla społeczeństwa zostało zasadniczo wykazane na podstawie okoliczności, że beneficjent statusu uchodźcy został skazany prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne przestępstwo, ale że jest on w stanie wykazać, iż nie stanowi lub już nie stanowi takiego zagrożenia?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 19 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia kryteriów, na podstawie których czyn zabroniony może zostać uznany za „szczególnie poważne przestępstwo” w rozumieniu art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95.
- 20 Artykuł 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95 stanowi, że państwa członkowskie mogą cofnąć status nadany uchodźcy, jeżeli dany uchodźca – skazany prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne przestępstwo – stanowi zagrożenie dla społeczeństwa państwa członkowskiego, w którym przebywa.
- 21 Artykuł 14 ust. 5 tej dyrektywy przewiduje, że w sytuacjach określonych w jej art. 14 ust. 4 państwa członkowskie mogą postanowić, że nie nadadzą danej osobie statusu uchodźcy, w sytuacji gdy decyzja w przedmiocie jej wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej jeszcze nie zapadła.
- 22 Z pkt 27–42 ogłoszonego w dniu dzisiejszym wyroku w sprawie *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (Uchodźca, który popełnił poważne przestępstwo) (C-8/22) wynika, że stosowanie art. 14 ust. 4 lit. b) tej samej dyrektywy jest uzależnione od spełnienia dwóch odrębnych przesłanek, to jest, po pierwsze, by dany obywatel państwa trzeciego został skazany

prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne przestępstwo, a po drugie, by zostało wykazane, że stanowi on zagrożenie dla społeczeństwa państwa członkowskiego, w którym przebywa.

- 23 Co się tyczy pierwszej z tych przesłanek, należy od razu przypomnieć, że zgodnie z wymogami zarówno jednolitego stosowania prawa Unii, jak i z zasady równości, przepisowi prawa Unii, który – tak jak art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95 – nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich dla określenia jego znaczenia i zakresu, należy zwykle nadać w całej Unii autonomiczną i jednolitą wykładnię (zob. podobnie wyroki: z dnia 13 września 2018 r., Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, pkt 36; z dnia 15 listopada 2022 r., Senatsverwaltung für Inneres und Sport, C-646/20, EU:C:2022:879, pkt 40).
- 24 W tym względzie, zważywszy, że ani art. 14 ust. 4 lit. b) tej dyrektywy, ani żaden inny jej przepis nie definiują wyrażenia „szczególnie poważne przestępstwo”, wyrażenie to należy interpretować zgodnie z jego zwykłym znaczeniem w języku potocznym, lecz także z uwzględnieniem kontekstu, w jakim jest używane, oraz celów regulacji, której część owo wyrażenie stanowi [zob. podobnie wyrok z dnia 7 września 2022 r., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Charakter prawa pobytu przysługującego na mocy art. 20 TFUE), C-624/20, EU:C:2022:639, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 25 Jeśli chodzi najpierw o zwykłe znaczenie w języku potocznym wyrażenia „szczególnie poważne przestępstwo”, należy zauważyć, po pierwsze, że pojęcie „przestępstwa” określa, w tych ramach, działanie lub zaniechanie stanowiące poważne naruszenie porządku prawnego danego społeczeństwa, podlegające w związku z tym jako takie sankcjom karnym w tym społeczeństwie.
- 26 Po drugie, wyrażenie „szczególnie poważne”, w zakresie, w jakim dodaje do tego pojęcia „przestępstwa” dwie kwalifikacje, odsyła, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 38 opinii, do przestępstwa o wyjątkowej wadze.
- 27 Następnie, w odniesieniu do kontekstu, w jakim jest używane wyrażenie „szczególnie poważne przestępstwo”, należy w pierwszej kolejności podkreślić, że art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95 stanowi odstępstwo od ustanowionej w art. 13 tej dyrektywy zasady, zgodnie z którą państwa członkowskie nadają status uchodźcy każdemu obywatelowi państwa trzeciego, który kwalifikuje się do otrzymania takiego statusu. Analizowany przepis podlega zatem wykładni ścisłej (zob. analogicznie wyrok z dnia 13 września 2018 r., Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, pkt 52).
- 28 W drugiej kolejności – o ile niektóre przepisy dyrektywy 2011/95, takie jak jej art. 12 ust. 2 lit. a), uściślają konkretny rodzaj przestępstw, do których się odnoszą, o tyle art. 14 ust. 4 lit. b) tej dyrektywy odnosi się do każdego „szczególnie poważnego przestępstwa”.
- 29 W trzeciej kolejności, zważywszy, że przedmiotem art. 12 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2011/95, który odnosi się do „poważnego przestępstwa o charakterze niepolitycznym”, i art. 17 ust. 1 lit. b) tej dyrektywy, który wymienia „poważne przestępstwo”, jest także pozbawienie ochrony międzynarodowej obywatela państwa trzeciego, który popełnił przestępstwo określonej wagi, należy – do celów wykładni art. 14 ust. 4 lit. b) tej dyrektywy – mieć na uwadze orzecznictwo Trybunału dotyczące tych przepisów.
- 30 Z orzecznictwa tego wynika tymczasem, po pierwsze, że właściwy organ danego państwa członkowskiego może powołać się na podstawy wykluczenia przewidziane w art. 12 ust. 2 lit. b) i w art. 17 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2011/95, które dotyczą popełnienia przez osobę ubiegającą się o udzielenie ochrony międzynarodowej „poważnego przestępstwa”, dopiero po przeprowadzeniu

– indywidualnie dla każdego przypadku – oceny konkretnych znanych mu okoliczności faktycznych w celu ustalenia, czy istnieją poważne powody, aby uznać, że czyny popełnione przez zainteresowanego, spełniającego poza tym kryteria uzyskania żądanego statusu, są objęte zakresem tej podstawy wykluczenia, przy czym dokonanie oceny wagi rozpatrywanego czynu zabronionego wymaga przeprowadzenia pełnej analizy wszystkich okoliczności danego konkretnego przypadku [zob. podobnie wyroki: z dnia 2 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska, Węgry i Republika Czeska (Tymczasowy mechanizm relokacji osób ubiegających się o ochronę międzynarodową), C-715/17, C-718/17 i C-719/17, EU:C:2020:257, pkt 154; a także z dnia 22 września 2022 r., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság i in., C-159/21, EU:C:2022:708, pkt 92).

- 31 Po drugie, jeśli chodzi konkretnie o kryteria, jakie należy zastosować przy dokonywaniu oceny wagi przestępstwa do celów art. 17 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2011/95, Trybunał orzekł, że kryterium wymiaru kary grożącej zgodnie z prawem karnym danego państwa członkowskiego ma tu szczególne znaczenie, choć nie jest jako takie rozstrzygające (zob. podobnie wyrok z dnia 13 września 2018 r., Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, pkt 55).
- 32 Ponadto w pkt 56 tego samego wyroku z dnia 13 września 2018 r., Ahmed (C-369/17, EU:C:2018:713) Trybunał odniósł się do sprawozdania Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO) ze stycznia 2016 r., zatytułowanego „Wykluczenie: art. 12 i 17 dyrektywy w sprawie kwalifikowania (2011/95/UE)”, które zaleca w pkt 3.2.2, dotyczącym art. 17 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2011/95, by waga przestępstwa pozwalającego na wykluczenie możliwości otrzymania przez daną osobę ochrony uzupełniającej była oceniana na podstawie wielu kryteriów, takich jak w szczególności charakter ocenianego czynu, wyrządzone szkody, rodzaj procedury zastosowanej przy ściganiu tego czynu, charakter grożącej za jego popełnienie kary oraz wzięcie pod uwagę okoliczności, czy większość sądów także uznaje rozpatrywany czyn za poważne przestępstwo.
- 33 Niemniej, w czwartej kolejności, z porównania art. 12, 14, 17 i 21 dyrektywy 2011/95 wynika, że prawodawca Unii ustanowił różne wymogi co do wagi przestępstw, które mogą zostać powołane dla uzasadnienia zastosowania podstawy wykluczenia i cofnięcia ochrony międzynarodowej lub wydalenia uchodźcy.
- 34 I tak art. 17 ust. 3 dyrektywy 2011/95 odnosi się do popełnienia „jednego lub więcej [większej liczby] przestępstw”. Artykuł 12 ust. 2 lit. b) i art. 17 ust. 1 lit. b) tej dyrektywy wymieniają, jak zostało wskazane w pkt 29 niniejszego wyroku, „poważne przestępstwo”. Natomiast w art. 14 ust. 4 lit. b) i w art. 21 ust. 2 lit. b) wspomnianej dyrektywy prawodawca Unii postanowił posłużyć się tym samym wyrażeniem, wymagając aby dany obywatel państwa trzeciego został skazany prawomocnym wyrokiem za „szczególnie poważne przestępstwo”.
- 35 Wynika z tego, że zastosowanie w art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95 wyrażenia „szczególnie poważne przestępstwo” podkreśla dokonany przez prawodawcę Unii wybór, by uzależnić stosowanie tego przepisu od spełnienia między innymi szczególnie rygorystycznej przesłanki polegającej na istnieniu prawomocnego skazania za przestępstwo charakteryzujące się wyjątkową wagą, przewyższającą wagę przestępstw mogących uzasadnić zastosowanie art. 12 ust. 2 lit. b) lub art. 17 ust. 1 lit. b) i art. 17 ust. 3 tej dyrektywy.

- 36 Wreszcie główny cel dyrektywy 2011/95 – wynikający z jej art. 1 i motywu 12 – a mianowicie zapewnienie, by państwa członkowskie stosowały wspólne kryteria identyfikacji osób rzeczywiście potrzebujących ochrony międzynarodowej oraz by osoby takie miały dostęp do minimalnego poziomu świadczeń we wszystkich państwach członkowskich – również przemawia za ścisłą wykładnią art. 14 ust. 4 lit. b) wspomnianej dyrektywy.
- 37 Z całości powyższych rozważań wynika, że art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95 może znaleźć zastosowanie wyłącznie do obywatela państwa trzeciego skazanego prawomocnym wyrokiem za przestępstwo, którego specyficzne cechy pozwalają uznać je za mające wyjątkową wagę, jako że należy ono do przestępstw naruszających w największym stopniu porządek prawny danego społeczeństwa.
- 38 W tym względzie o ile ocenę wagi danego przestępstwa do celów stosowania dyrektywy 2011/95 należy przeprowadzać, zgodnie z orzecznictwem wskazanym w pkt 23 niniejszego wyroku, w oparciu o wspólny standard i wspólne kryteria, o tyle jednak w obecnym stanie prawa Unii prawo karne państw członkowskich nie jest przedmiotem środków harmonizujących o charakterze ogólnym. Co za tym idzie, ocenę tę należy przeprowadzać z uwzględnieniem dokonanych w ramach systemu prawa karnego danego państwa członkowskiego wyborów odnoszących się do identyfikacji przestępstw naruszających w największym stopniu porządek prawny społeczeństwa.
- 39 Niemniej, zważywszy, że przepis ten odnosi się wyłącznie do ostatecznego skazania za „szczególnie poważne przestępstwo”, ujęte w liczbie pojedynczej, i że powinien on być przedmiotem wykładni ścisłej, jego stosowanie można uznać za uzasadnione wyłącznie w razie skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo, które – kwalifikowane indywidualnie – mieści się w zakresie pojęcia „szczególnie poważnego przestępstwa”, co oznacza, że można mu przypisać wagę, o której mowa w pkt 37 niniejszego wyroku, z zastrzeżeniem, że owa waga nie może zostać osiągnięta w drodze zbiegu odrębnych przestępstw, z których żadne nie stanowi jako takie szczególnie poważnego przestępstwa.
- 40 Ponadto, jak wynika z orzecznictwa przytoczonego w pkt 30 niniejszego wyroku, ocena wagi przestępstwa, za które obywatel państwa trzeciego został skazany, wymaga analizy wszystkich okoliczności właściwych rozpatrywanej sprawie. Uzasadnienie wyroku skazującego ma w tym względzie istotne znaczenie dla identyfikacji tych okoliczności, ponieważ uzasadnienie to jest wyrazem dokonanej przez właściwy sąd karny oceny zachowania zainteresowanego obywatela państwa trzeciego.
- 41 Poza tym pośród elementów, jakie należy wziąć pod uwagę przy ocenie, czy przestępstwo osiąga wagę, o której mowa w pkt 37 niniejszego wyroku, zasadnicze znaczenie mają rodzaj oraz wymiar kary, jaką jest ono zagrożone, a także, a fortiori, kary orzeczonej.
- 42 Co za tym idzie – zważywszy, że zastosowanie art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95 jest ograniczone do przestępstw o wyjątkowej wadze – jedynie przestępstwo uzasadniające orzeczenie kary szczególnie surowej w skali kar możliwych do orzeczenia, ogólnie rzecz biorąc, w danym państwie członkowskim, może być uznane za stanowiące „szczególnie poważne przestępstwo” w rozumieniu tego przepisu.
- 43 Poza elementami takimi jak rodzaj i wymiar kary, którą dane przestępstwo jest zagrożone, oraz kary za nie orzeczonej, organ przeprowadzający ocenę powinien, pod kontrolą właściwego sądu, wziąć pod uwagę w szczególności rodzaj popełnionego przestępstwa, ponieważ może on

wskazywać na skalę naruszenia porządku prawnego danego społeczeństwa, oraz wszystkie okoliczności towarzyszące popełnieniu przestępstwa, w szczególności ewentualne okoliczności łagodzące lub zaostrzające odpowiedzialność karną, charakter umyślny lub nieumyślny owego przestępstwa, rodzaj i skalę szkód wyrządzonych przez wspomniane przestępstwo, a także rodzaj procedury zastosowanej przy jego ściganiu.

- 44 Typ postępowania karnego wszczętego celem ścigania takiego przestępstwa również może okazać się istotny dla owej oceny, jeżeli odpowiada wadze, jaką organy odpowiedzialne za ściganie przestępstw przypisały temu przestępstwu.
- 45 Natomiast ewentualny obraz danego przestępstwa w mediach lub jego odbiór przez opinię publiczną nie mogą – ze względu na zasadniczo subiektywny i niestały charakter takiego czynnika – zostać uwzględnione do celów stosowania art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95.
- 46 Należy jeszcze uściślić, że skoro – jak wynika z pkt 40 niniejszego wyroku – ocena rozpatrywanego przestępstwa wymaga analizy wszystkich elementów właściwych rozpoznawanej sprawie, kryteria oceny wyszczególnione w pkt 40–44 powyżej nie mają charakteru wyczerpującego, a tym samym mogą zostać, w stosownym przypadku, uzupełnione dodatkowymi kryteriami.
- 47 W tym kontekście państwa członkowskie są w szczególności uprawnione do ustanowienia minimalnych progów służących ułatwieniu jednolitego stosowania tego przepisu, przy czym owe progi muszą bezwzględnie być spójne z wagą przestępstwa, o której mowa w pkt 37 niniejszego wyroku, i nie mogą w żadnym wypadku pozwalać na stwierdzenie „szczególnie poważnego” charakteru rozpatrywanego przestępstwa bez przeprowadzenia przez właściwy organ pełnej analizy wszystkich okoliczności danego konkretnego przypadku (zob. analogicznie wyrok z dnia 13 września 2018 r., Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, pkt 55).
- 48 Co za tym idzie, na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95 należy interpretować w ten sposób, że „szczególnie poważne przestępstwo” w rozumieniu tego przepisu stanowi przestępstwo, które ze względu na swoje specyficzne cechy ma wyjątkową wagę, jako że należy do przestępstw naruszających w największym stopniu porządek prawny danego społeczeństwa. Do celów oceny, czy przestępstwo, za które obywatel państwa trzeciego został skazany prawomocnym wyrokiem, odznacza się taką wagą, należy w szczególności wziąć pod uwagę rodzaj i wymiar kary, którą dane przestępstwo jest zagrożone, oraz karę za nie orzeczoną, rodzaj tego przestępstwa, ewentualne okoliczności łagodzące lub zaostrzające odpowiedzialność karną, charakter umyślny lub nieumyślny owego przestępstwa, rodzaj i skalę szkód wyrządzonych przez wspomniane przestępstwo, a także rodzaj procedury zastosowanej przy jego ściganiu.

W przedmiocie pytania drugiego

- 49 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95 należy interpretować w ten sposób, że istnienie zagrożenia dla społeczeństwa państwa członkowskiego, w którym przebywa dany obywatel państwa trzeciego, można uznać za wykazane przez sam fakt, że obywatel ten został skazany prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne przestępstwo.
- 50 Jak zostało wskazane w pkt 22 niniejszego wyroku, z pkt 27–42 ogłoszonego w dniu dzisiejszym wyroku w sprawie *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (Uchodźca, który popełnił poważne przestępstwo) (C-8/22) wynika, że stosowanie art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95

jest uzależnione od spełnienia dwóch odrębnych przesłanek, to jest, po pierwsze, by dany obywatel państwa trzeciego został skazany prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne przestępstwo, a po drugie, by zostało wykazane, że stanowi on zagrożenie dla społeczeństwa państwa członkowskiego, w którym przebywa.

- 51 Nie można zatem bez naruszenia wyboru dokonanego przez prawodawcę Unii przyjąć, iż okoliczność, że jedna z tych dwóch przesłanek jest spełniona, jest wystarczająca do wykazania, że druga z nich również jest spełniona.
- 52 Co za tym idzie, na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95 należy interpretować w ten sposób, że istnienia zagrożenia dla społeczeństwa państwa członkowskiego, w którym przebywa dany obywatel państwa trzeciego, nie można uznać za wykazane przez sam fakt, że obywatel ten został skazany prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne przestępstwo.

W przedmiocie pytań trzeciego i czwartego

- 53 Poprzez pytania trzecie i czwarte, które należy rozpoznać łącznie, sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95 należy interpretować w ten sposób, że stosowanie tego przepisu jest uzależnione od wykazania przez właściwy organ, że zagrożenie, jakie stanowi dany obywatel państwa trzeciego dla społeczeństwa państwa członkowskiego, w którym przebywa, jest rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne, i że cofnięcie statusu uchodźcy stanowi środek proporcjonalny do tego zagrożenia.
- 54 Z pkt 47–65 ogłoszonego w dniu dzisiejszym wyroku w sprawie *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (Uchodźca, który popełnił poważne przestępstwo) (C-8/22) wynika, że środek przewidziany w art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95 może zostać przyjęty wyłącznie wówczas, gdy dany obywatel państwa trzeciego stanowi rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne zagrożenie godzące w jeden z podstawowych interesów społeczeństwa państwa członkowskiego, w którym przebywa. W ramach oceny istnienia tego zagrożenia właściwy organ powinien dokonać analizy wszystkich okoliczności danego konkretnego przypadku.
- 55 Ponadto, jak wynika z pkt 66–70 tego wyroku, celem ustalenia, czy przyjęcie środka, o którym mowa w art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95, stanowi rozwiązanie proporcjonalne do wskazanego zagrożenia, organ ten powinien wyważyć z jednej strony zagrożenie, jakie dany obywatel państwa trzeciego stanowi dla jednego z podstawowych interesów społeczeństwa państwa członkowskiego, w którym przebywa, a z drugiej strony prawa, jakie należy zagwarantować, zgodnie z tą dyrektywą, osobom, które spełniają materialne przesłanki z art. 2 lit. d) tej dyrektywy.
- 56 Z powyższego wynika, że na pytania trzecie i czwarte należy odpowiedzieć, że art. 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95 należy interpretować w ten sposób, że stosowanie tego przepisu jest uzależnione od wykazania przez właściwy organ, że zagrożenie, jakie stanowi dany obywatel państwa trzeciego dla jednego z podstawowych interesów społeczeństwa państwa członkowskiego, w którym przebywa, jest rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne i że cofnięcie statusu uchodźcy stanowi środek proporcjonalny do tego zagrożenia.

W przedmiocie kosztów

- 57 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

- 1) Artykuł 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony

należy interpretować w ten sposób, że:

„szczególnie poważne przestępstwo” w rozumieniu tego przepisu stanowi przestępstwo, które ze względu na swoje specyficzne cechy ma wyjątkową wagę, jako że należy do przestępstw naruszających w największym stopniu porządek prawny danego społeczeństwa. Do celów oceny, czy przestępstwo, za które obywatel państwa trzeciego został skazany prawomocnym wyrokiem, odznacza się taką wagą, należy w szczególności wziąć pod uwagę rodzaj i wymiar kary, którą dane przestępstwo jest zagrożone, oraz karę za nie orzeczoną, rodzaj tego przestępstwa, ewentualne okoliczności łagodzące lub zaostrzające odpowiedzialność karną, charakter umyślny lub nieumyślny owego przestępstwa, rodzaj i skalę szkód wyrządzonych przez wspomniane przestępstwo, a także rodzaj procedury zastosowanej przy jego ściganiu.

- 2) Artykuł 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95

należy interpretować w ten sposób, że

istnienia zagrożenia dla społeczeństwa państwa członkowskiego, w którym przebywa dany obywatel państwa trzeciego, nie można uznać za wykazane przez sam fakt, że obywatel ten został skazany prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne przestępstwo.

- 3) Artykuł 14 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2011/95

należy interpretować w ten sposób, że

stosowanie tego przepisu jest uzależnione od wykazania przez właściwy organ, że zagrożenie, jakie stanowi dany obywatel państwa trzeciego dla jednego z podstawowych interesów społeczeństwa państwa członkowskiego, w którym przebywa, jest rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne i że cofnięcie statusu uchodźcy stanowi środek proporcjonalny do tego zagrożenia.

Podpisy